

Justitsministeriet
Slotshomsgade 10
1216 København K

Att: Kontoret for Organiseret Kriminalitet

Sendt til: jm@jm.dk og kfokr@jm.dk

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
mail@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

Dato 6. marts 2024

Dok.nr. D-2024-008149

Høringssvar over lovforslag om gennemførelse af dele af Bandepakke IV – JM sagsnr. 2023-05184

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar. Dette høringssvar er udarbejdet i samarbejde med Danske Advokaters fagudvalg for strafferet og straffeprocess.

Danske Advokater støtter naturligvis indsatsen mod bandekriminalitet og mener, at det skal ske med respekt for retssikkerheden.

Det fremsendte lovforslag har til formål at implementere dele af Bandepakke IV. Lovforslaget indeholder således en række forskellige initiativer, som vi ikke alle vil berøre i dette høringssvar. Vi har i stedet valgt at fokusere på de punkter, hvor vi ser størst retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, og hvor vi vil appellere til, at bestemmelserne genbesøges.

Overordnede bemærkninger

Danske Advokater forstår det politiske ønske om at skærpe visse bestemmelser for at begrænse bandekriminaliteten i Danmark. Af hensyn til retssikkerheden opfordrer vi til, at der altid foretages en konkret proportionalitetsafvejning over hver enkelt stramning, når der foretages indgreb i de principper, som ellers er sikret ved lov. Vi opfordrer desuden til, at proportionalitetsafvejningen skrives i bemærkningerne til loven.

Bemærkninger til enkelte bestemmelser

Udvidelse af konfiskation til andre med særlig tæt relation til den pågældende - lovforslagets § 1, nr. 4 og 5

Efter gældende ret kan der ske konfiskation hos den, som udbyttet ved en strafbar handling er overdraget til og den overdragne værdi. Derudover kan der ske konfiskation af formuegoder hos den skyldiges ægtefælle eller samlever eller

juridiske person, som den skyldige sammen med sine nærmeste har bestemmende indflydelse på.

Med lovforslaget er det foreslået at udvide personkredsen, der kan foretages konfiskation hos, til også at omfatte personer, som den skyldige har en særlig tæt relation til.

Danske Advokater er bekymrede for at udvide målgruppen for konfiskation, til også at omfatte personer med en særlig tæt relation, da der er tale om et nyt begreb, som ikke er fuldt ud defineret, men skal bero på en konkret vurdering. Det skal her bemærkes, at disse "særlig tætte relationer" ikke i sig selv har gjort sig skyldige i kriminelle forhold.

Påhør, aflytning og optagelse uden retskendelse - lovforslagets § 1, nr. 10

Det er meget indgribende, når der gives hjemmel til optagelse og aflytning af telefonsamtaler, og vi er således enige med Justitsministeriet i, at hvis det skal indføres, skal det ske direkte i loven. Det gælder særligt, når det er indgreb uden retskendelse. Når der indføres ny lovhjemmel om indgreb uden retskendelse, bør der altid være en nøje proportionalitetsafvejning i forhold til, om der er et reelt og nødvendigt behov for indgrebet eller om samme formål kan opnås med mindre indgribende midler.

Danske Advokater opfordrer til, at der i bemærkningerne til bestemmelsen foretages den nødvendige proportionalitetsafvejning.

Vi hæfter os ved, at uanset, at det foreslås, at aflytning kan ske uden retskendelse, så lægges der i forslaget op til, at der forud for optagelsen altid skal være truffet afgørelse af kriminalforsorgsområdet, og at samtaleparterne skal være blevet gjort bekendt med optagelsen. Dette anser vi for positivt.

Danske Advokater bemærker desuden, at samtaler med personer nævnt i straffuldbyrdelseslovens § 56, stk. 1, herunder forsvarsadvokaten – ikke er omfattet af forslaget om aflytning uden retskendelse.

Rekruttering af unge - lovforslagets 1, nr. 15

Det er prisværdigt, at man gerne vil forebygge, at børn og unge kommer ind på den kriminelle løbebane og i bander.

Det er dog et retssikkerhedsmæssigt grundprincip, at loven skal være klar og gennemskelig, og at sammenhængen mellem forbrydelse og straf skal være proportional, klar og forudsigelig. Det er dog ikke tilfældet med bestemmelsen om at kriminalisere kriminelles handlinger, der er egnede til at involvere børn og unge under 18 i kriminalitet.

Overtrædelse af den foreslåede bestemmelse vil kunne give op til fire års fængsel. Det er derfor foruroligende, at gerningsindholdet er uklart og ikke tilstrækkeligt beskrevet i bemærkningerne til bestemmelsen (lovforslagets § 1, nr. 15).

Danske Advokater opfordrer til, at gerningsindholdet i den foreslåede bestemmelse præciseres, og der gives konkrete eksempler i bemærkningerne på, hvad der skal til for at gerningsindholdet er fuldbyrdet. Er det fx nok, at en tidligere dømt låner en hammer til naboens søn, da hammeren potentielt kan bruges til kriminalitet?

Tværfaglige efterforskningsgrupper (Lovforslagets § 2, nr. 1)

Det er foreslået, at National enhed for Særlig Kriminalitet (NSK) skal kunne oprette tværfaglige efterforskningsgrupper, hvor myndighedspersoner fra Erhvervsstyrelsen og andre myndigheder kan deltage i efterforskningen af forbrydelser af særligt betydeligt omfang m.v. (omfattet af retsplejelovens § 110 a, stk. 1, 1. pkt.).

Danske Advokater kan have en bekymring for, at myndighedspersonerne, som ikke har den samme politimæssige baggrund som i NSK, indgår i et sådan formaliseret samarbejde. Danske Advokater bemærker dog, at myndigheders deltagelse skal ske under NSK's ledelse og i overensstemmelse med de regler, der gælder for politiets varetagelse af de pågældende opgaver.

Vidneforklaringer - lovforslagets § 2, nr. 14

Der gælder i dansk ret et almindeligt princip om bevisumiddelbarhed. Bevisførelsen skal således i videst mulig udstrækning ske umiddelbart for den dømmende ret under hovedforhandlingen. Med hjemmel i retsplejelovens § 747, stk. 2, kan der dog ske anticiperet bevisførelse ved afholdelse af retsmøder i særlige tilfælde. Det gælder, fx når det er påkrævet for at sikre bevis før hovedforhandlingen, som, det ellers må frygtes, vil gå tabt, eller når det ikke uden væsentlig ulempe eller forsinkelse vil kunne føres for den dømmende ret. Muligheden for anticiperet bevisførelse kan bl.a. anvendes, hvor der er risiko for, at vidnets forklaring ikke kan opnås under hovedforhandlingen, fordi vidnet lider af en alvorlig sygdom eller ligger for døden.

Efter gældende praksis ses anticiperet bevisførelse fx anvendt i bandesager, hvor det på baggrund af konkrete trusler eller lignende har måttet frygtes, at et vidne under hovedforhandlingen ikke ville afgive en uforbeholden og sandfærdig forklaring. Som følge af princippet om bevisumiddelbarhed vil vidnet i sådanne tilfælde også blive indkaldt til at afgive forklaring under hovedforhandlingen.

Danske Advokater finder det foruroligende, at brugen af anticiperet bevisførelse foreslås udvidet til at kunne anvendes "... når afgivelse af forklaring vil udsætte vidnet for unødigt ubehag". Danske Advokater savner en beskrivelse af, hvad der skal til for at opfylde betingelsen om "unødigt ubehag" – da det ellers er en åben port til at omgå princippet om bevisumiddelbarhed, som er vigtigt af hensynet til retssikkerheden.

Børne- og ungeydelsen - lovforslagets § 7, nr. 1

Danske Advokater forstår forslaget således, at en person, som er dømt for en overtrædelse omfattet af straffelovens § 81 a, mister retten til børne- og ungeydelse i 3 år efter den udståede dobbelte straf.

Vi er undrende over for denne efterfølgende sanktion på børne- og ungeydelsen, som i sidste ende kan risikere at gå ud over barnet. Efter forslaget skal børne- og ungeydelsen fortsat udbetales, bare ikke til den tidligere dømte – men evt. til en anden forældremyndighedsindehaver, til dem der har barnet i pleje eller barnet selv.

Danske Advokater opfordrer derfor til, at det overvejes at lave en undtagelsesbestemmelse, hvor ydelsen alligevel kan udbetales til den tidligere straffede, hvis dette vurderes at tjene barnets bedste. Det kan fx være i tilfælde, hvor den tidligere straffede er eneforældremyndighedsindehaver, har barnet boende hos sig, og barnet ikke selv vurderes at kunne varetage sine økonomiske interesser, fx pga. alder. En sådan ændring vil også være i overensstemmelse med aftale om

Bandepakke IV, hvor det er aftalt at ”Dømte bandemedlemmer skal kunne fratages børne- og ungeydelse”. (vores understregning) Det er altså efter aftalens ordlyd ikke et krav, at den i alle tilfælde skal fratages.

Afsluttende bemærkninger:

Danske Advokater står gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen

Charlotte Hvid Olavsgaard
Specialkonsulent
cho@danskeadvokater.dk